

RECENZE PUBLIKACE

HANDBOOK OF CLINICAL NEUROLOGY:
NEONATAL NEUROLOGY, VOLUME 162, 1ST EDITIONMgr. Barbora Červenková^{1,2}¹Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, 779 00 Olomouc²FN Brno, odd. Neonatologie, Obilní trh 11, 602 00 Brno

barbora.cervenkova@post.cz

Mgr. Barbora Červenková

Nakladatelství Elsevier pokračuje ve vydávání nejnovějších up to date neurologických studií; v rámci série Handbook of Clinical Neurology byl v roce 2019 vydán jedinečný unikátní svazek věnovaný pouze neonatální neurologii. V posledních dvou dekádách dochází díky pokrokům v neonatální intenzivní medicíně, zobrazovacím metodám, digitálnímu EEG monitoringu a genetickému testování k obrovským změnám managementu superrané péče o novorozence s neurologickým postižením. Díky dlouhodobé spolupráci neonatologů a dětských neurologů dochází k ustanovení vysoce specializovaného oboru neonatální neurologie. V zahraniční začínají být do multidisciplinárních týmů na neonatologických jednotkách intenzivní péče zařazováni právě lékaři s touto jedinečnou specializací.

Editorkami recenzovaného svazku 162 jsou Linda S. de Vries, profesorka neonatální neurologie působící v University Medical Center v nizozemském Utrechtu, a Hannah C. Glass, profesorka neurologie, ředitelka Neonatal Critical Care Services v Benioff Children's Hospital na University of California v San Francisku.

Svazek Neonatal Neurology je k dispozici také v elektronické verzi na webových stránkách nakladatelství Elsevier Science Direct na adrese <https://www.sciencedirect.com/>

[handbook/handbook-of-clinical-neurology/vol/162/suppl/C.](#)

Cílem sborníku je poskytnout čtenáři komprehensivní, aktuální a klinicky relevantní informace o vyvíjejícím se mozku.

Prvních šest kapitol je věnováno tématu fetální neurologie včetně podrobného popisu účinků rané expozice noxám, funkce placenty a zobrazovacích technik.

Kapitola 1 s názvem Fetální neurologie: Principy a praktiky z celoživotní perspektivy popisuje silné stránky nově zaváděného Fetálního/neonatálního neurologického programu s názvem FNNP (A Fetal/neonatal neurology program). V rámci interdisciplinárního lékařského týmu vzniká intenzivní spolupráce lékařů různých odborností již v průběhu prenatalního období, kdy se hodnotí rizikové faktory na straně matky i na straně dítěte současně, zvažuje se míra rizika pro dítě a tento tým zajišťuje okamžitou terapeutickou péči o dítě s rizikem neurologického postižení.

Fetální toxikologie je tématem druhé kapitoly. Hodnocen je vliv různých toxických substancí, jako jsou například alkohol, znečištění ovzduší, olovo, arsenik, mangan, různé typy pesticidů, Bisfenol A a další látky, na kognitivní a behaviorální vývoj dítěte, včetně výsledků studií o výši rizika vzniku ADHD či PAS u jednotlivých nox.

Kapitoly tři až šest se věnují placentárním vlivům na vývoj mozku dítěte, fetálním a neonatálním zobrazovacím metodám, fetální a neonatální neurogenetice a specifickým vlivům obrovského výtlu infekcí působících v době před narozením a při porodu dítěte na vyvíjející se mozek, včetně konkrétní specifikace v jednotlivých oblastech vývoje.

Kapitoly sedm až devět se zaměřují na téma poranění vyvíjejícího se mozku u dětí narozených předčasně, tedy na otázky poranění bílé hmoty mozku, intraventrikulární hemoragii v germinální matrix,

posthemoragickou ventrikulární dilataci a cerebelární hypoplazii. Pro klinického logopeda pracujícího na neonatologickém oddělení jsou tyto kapitoly objasňující příčiny a souvislosti tohoto poranění obzvláště přínosné, protože péče o děti s intraventrikulární hemoragií a periventrikulární leukomalácií má svá nesporná specifika a vzhledem k závažnosti těchto diagnóz jsou tyto děti vždy okamžitě indikovány ke klinicko-logopedické péči.

V kapitolách deset až dvanáct je diskutován vliv poranění mozku u novorozenců narozených v termínu. Věnují se otázkám neonatální encefalopatie a hypoxicko-ischemické encefalopatie, perinatálnímu arteriálnímu ischemickému infarktu či neonatální cerebrální sinovenózní trombóze.

Zbýlé kapitoly až po kapitolu dvacet jedna se zabývají otázkami klinického managementu v období akutní neurokritické péče i dlouhodobé péče o specifické skupiny pacientů, jako např. o pacienty s epilepsií. Obsahují témata jako: biomarkery neonatální hypoxicko-ischemické encefalopatie, monitoring a management hemodynamiky a oxygenace mozku, neuroprotektce mozku předčasně narozených dětí, neurovývojový outcome dětí s vrozenou chorobou srdce, klasifikace, etiologie a management epilepsie, diagnóza epilepsie a encefalopatie při užití konvenčního EEG a EEG s integrovanou amplitudou, vývoj předčasně narozených dětí s epilepsií, role genetiky při neonatálním výskytu epilepsie, neonatální hypotonie či poruchy metabolismu novorozenců.

Zvláštní pozornost si zaslouží poslední dvě kapitoly věnované otázkám rané intervence a rehabilitace u rizikových dětí a pochopení a prolomení bariér v komunikaci v kontextu neonatálních neurologických poškození v rámci R-HOPE přístupu.

Kapitola 23 s názvem Raná intervence a rehabilitace u rizikových dětí se věnuje srovnání efektivity různých rehabilitačních

metod, a to nejen v neonatálním období, ale i později, v dětském věku. Je velmi přehledná a mimořádně zajímavá. Přináší evidence-based klasifikaci doporučených rehabilitačních metod posilujících neuroplasticitu mozku, metod podložených vědecky dostatečně, slabě či nedostatečně a metod vysloveně nedoporučených s doloženým možným škodlivým účinkem. Výčet metod je naprosto vyčerpávající od hipoterapie, hydroterapie, akupunktury po účinky sensorické integrační terapie, celotělové vibrace, metody Feldenkrais,

Spider terapie a Therasuits či jógy a mnoha dalších.

Také kapitola 24 popisující metodu R-HOPE, věnovaná úskalím komunikace a předávání informací rodičům dětí, jež mají těžší postižení, je neskutečně přínosná. Práce na neonatální jednotce intenzivní péče znamená pro každého zaměstnance nutnost ovládat zásady krizové intervence, do které mj. patří i schopnost citlivě a vhodně oznamovat rodičům dětí narozených předčasně špatné zprávy. K tomu ale není personál obvykle náležitě

školen, tudíž kvalitní informace k tomuto tématu ocení jak lékařský, tak nelékařský personál. Jedná se tedy o neskutečně cennou a přínosnou publikaci.

Sborník *Handbook of Clinical Neurology: Neonatal Neurology*, svazek 162 je tedy skutečně jedinečný svým tématem a rozhodně by neměl uniknout pozornosti těch klinických logopedů, kteří se specializují na dětské dysfagie a ranou péči o rizikové děti.

Literatura

Handbook of Clinical Neurology. Neonatal Neurology, 2019. Edited by: VRIES, L. S. de, GLASS, H. C. Svazek 162, 1. vydání. Elsevier, 554 s. ISBN 978-0-444-64029-1.